

Как случаите на децата с комплексни потребности стават „трудни случаи“?

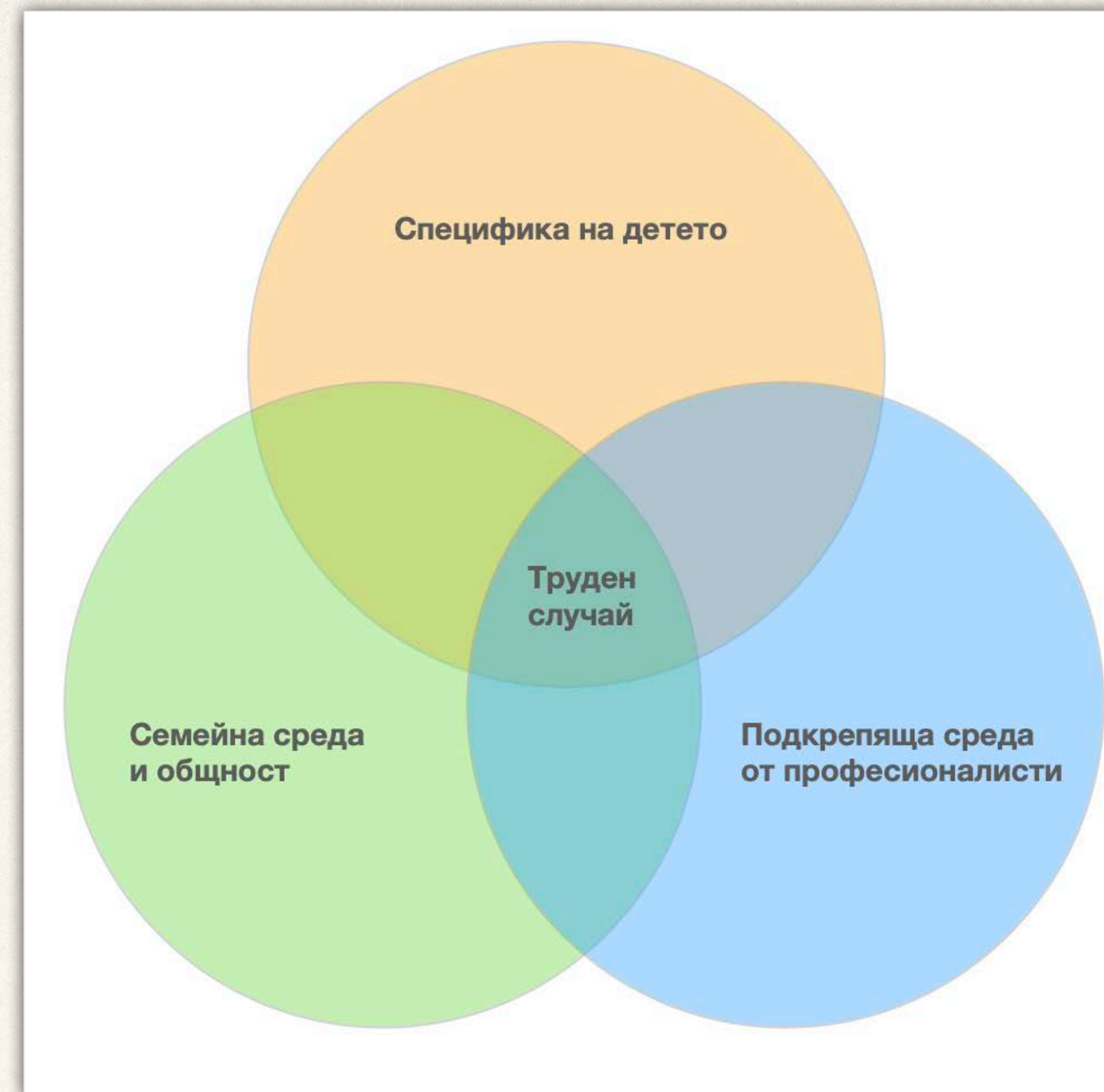
Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет

Елица Лингорски

Общата дефиниция ни помага да уеднаквим понятията, свързани със случаите от практиката, които окачествяваме като трудни.

Случаят е труден, когато съчетава комплекс от потребности при едно дете, които касаят 1) **спецификите на детето**, 2) **семейството и общността** и 3) **подкрепящата среда**, и за който важат един или повече от следните елементи:

- а) този, на когото помагаш (детето, родителят) не търси помощ;
- б) има висока степен на различни рискове;
- в) липсват съответните специалисти или достъп до специализирани услуги;
- г) случаят за цикля – върти се в кръг и се проточва във времето;
- д) ангажира много ресурс от много институции, между които няма синхрон и комуникация;
- е) има много натрупани дефицити, защото дълго време не е потърсена или не е предложена подкрепа.

Как формулират специалистите своите трудности в трите области?

1) Спецификата на самите деца

- ❖ деца със специални образователни потребности;
- ❖ деца, живеещи разделени от родителите си;
- ❖ деца в сложна и несигурна семейна ситуация;

- ❖ деца преживели травма;
- ❖ деца, на които липсват познания по български език.

Отказът за съдействие от страна на децата при работа на специалистите пречи на изграждането на доверие. С едно дете се работи трудно, когато то се чувства неразбрано, неприето, неизслушано. Колкото по-голямо е детето, толкова по-труден може да стане случая.

2) Родителите, заобикалящата среда и общността

- ❖ манипулативно отношение към детето (неспазени обещания и създаване на чувство за вина или задължения за лоялност към семейството);
- ❖ липса на подкрепа и negliжиране проблемите на детето;
- ❖ психична болест на родител; интелектуални и психически увреждания;
- ❖ конфликтност, лесно афектиране и агресия;
- ❖ постоянна смяна на местообитанието;

- ❖ загуба на родител или друга криза;
- ❖ насилие;
- ❖ бедност, лоши битови условия;
- ❖ зависимости; престъпна дейност; проституция; злоупотреби;
- ❖ затворени общности със специфични религиозни, културни и другоезични характеристики.

Случаите по принцип изискват активната подкрепа и мотивация за промяна на семейството, но специалистите се сблъскват с отказа и нежеланието на родителите да участват в процеса.

3) Системите

- ❖ Трудности, произтичащи от **специфични нагласи и културата на взаимоотношения** – в отделните екипи, между екипите на различните институции, между институции и родители:
- Конфликтни взаимоотношения – настройването на едни групи хора срещу други, на една институция срещу друга.

- Разнородни разбирания и очаквания на системите по отношение на оценката на детето, т.е. разлики в тълкуването на причините за неговото поведение и трактовка за работата по случая.
- Тревога / страх от грешки и показване на слабост. Често различните специалисти влизат в конкурентни взаимоотношения или в защитна позиция.
- Социална дистанция от различието и уязвимостта.

3) Системите

- ❖ Трудности, произтичащи от **структурата и принципите на работа** вътре и между организациите, **организационната рамка**, дефинирането на **работните задачи и роли**
- Често липсва ясна, приложима и обоснована нормативна рамка.
- Съществуват неясни или неразбрани регламенти по отношение на задълженията и отговорностите на отделните системи и как те се съчетават, вкл. как се обменя информацията между системите.

- Разпокъсаност и липса на синхрон в работата по случай – участват твърде много специалисти от различни системи, които не работят координирано.
- Липса на насочване или достъп до социални и здравни услуги.
- Формализирана, боравеща твърде много с документи, „работеща за себе си“ система.

На специалистите им е трудно да „работят със системите“ и далеч по-лесно да работят с конкретни хора, с които са изградили взаимоотношения на доверие.

Благодаря за вниманието!